

Collegevergadering:	24 juni 2025
Portefeuillehouder:	Christiaan Peetoom
Relatie met andere portefeuillehouder(s):	Kies een portefeuillehouder
Relatie met andere portefeuillehouder(s):	Christian Schouten
Status:	openbaar

Onderwerp: Regionaal Investeringsfonds Mobiliteit

Voorgesteld besluit

1. De uitgangspunten voor de uitwerking van het investeringsfonds zoals verwoord in de uitgangspuntennotitie regionaal investeringsfonds Mobiliteit Regio Alkmaar, vast te stellen;
2. Akkoord te gaan om de verkenning naar de constructie en governance van een investeringsfonds uit te werken onder voorwaarde dat de kadernota 2026 door de gemeenteraad wordt vastgesteld;
3. De resultaten van de verkenning in het vierde kwartaal van 2026 aan de colleges voor te leggen;
4. De gemeenteraad te informeren over het investeringsfonds met bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Samenvatting

De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Dijk en Waard, Heiloo en Uitgeest werken samen aan de bereikbaarheid van de regio Alkmaar. Projecten hiervoor zijn opgenomen in een Regionale Investeringsagenda Regio Alkmaar (RIA) die op 17 september 2024 door de colleges is vastgesteld. Hierbij is ook besloten om scenario's voor een bijbehorend investeringsfonds uit te werken. Hiermee ontstaat meerjarige begrotingszekerheid en continuïteit ten aanzien van de gezamenlijke aanpak van bovenregionale en bovengemeentelijke mobiliteitsopgaven. Met het investeringsfonds laat de regio ook zien dat ze bereid is om ook in financiële zin bij te dragen aan deze regio-overstijgende opgaven van provincie en Rijk. Voor provincie en Rijk is cofinanciering een voorwaarde om ook een substantieel deel van de (financiële) opgave op zich te nemen. In de kadernota 2026 is het voornemen voor dit investeringsfonds opgenomen. Voor de uitwerking hiervan is een notitie met uitgangspunten opgesteld.

Dit voorstel staat in relatie tot het coalitieakkoord & de programmabegroting

Argumenten

1. *De uitgangspunten zoals verwoord in de uitgangspuntennotitie regionaal investeringsfonds Mobiliteit Regio Alkmaar vast te stellen.*

De uitgangspunten scope, looptijd, omvang, verdeelsleutel, bekostiging en evaluatie bieden duidelijkheid aan zowel gemeenten als aan provincie en Rijk, over hoe de gemeenten willen bijdragen aan de regionale bereikbaarheidsopgaven waar we gezamenlijk voor staan. Deze uitgangspunten zijn het kader voor de nog uit te werken (financiële) constructie en governance. Samengevat houden de uitgangspunten het volgende in:

Regionaal Investeringsfonds Mobiliteit

- Scope; bestaat uit de kosten van elf bovenregionale en bovengemeentelijke projecten uit de vastgestelde RIA.
 - Looptijd; 20 jaar.
 - Omvang; 10% van de (globaal) geraamde kosten van de elf projecten. (10 % is een percentage dat door provincie en Rijk ook elders in land wordt gehanteerd);
 - Verdeelsleutel; aantallen te bouwen woningen per gemeente.
 - Bekostiging; de deelnemende gemeenten worden vrijgelaten in de wijze waarop zij hun inleg in het fonds bekostigen.
 - Evaluatie; vanwege de lange doorlooptijd is het gewenst om het fonds periodiek te evalueren.
2. *Akkoord te gaan om de verkenning naar de constructie en governance van een investeringsfonds uit te werken onder voorwaarde van vaststelling van de kadernota 2026 door de gemeenteraad.*
De raad gaat over de financiële budgetten vanuit haar kaderstellende en controlerende taken. Het voornemen voor een fonds is opgenomen in de kadernota 2026. Het is aan de raad om hier een besluit over te nemen. De verkenning naar de (financiële)constructie en governance is nodig om een volledig beeld te krijgen van de inhoudelijke, financiële en juridisch aspecten van dit fonds.
3. *Finale besluitvorming op basis van uitwerking (financiële) constructie en governance.*
Het vaststellen van de uitgangspunten voor de nadere uitwerking van de financiële constructie en governance is een eerste stap in het oprichten van een fonds. Dit betekent niet dat hiermee al een definitief besluit over het fonds genomen wordt. Het fonds heeft een looptijd van 20 jaar. In die periode kan er veel veranderen. Dit betekent dat een robuuste samenwerkingsconstructie nodig is waarin zaken als scopewijzigingen, meer- en minderkosten, planning, risico's, juridische samenwerkingsvorm en het beheren van dit fonds een plek moeten krijgen. Dit moet nader uitgewerkt worden. Ook zullen de financiële consequenties voor Alkmaar nog goed in beeld gebracht moeten worden. Het idee is om in eerste instantie gebruik te maken van budgetten die we in de begroting en MIP hebben opgenomen voor onderdelen uit de RIA. Of dit voldoende is om het fonds te vullen weten we nu nog niet. Bij de uitwerking brengen we daarom ook alle financiële aspecten in beeld, zodat de raad een finaal besluit kan nemen over het wel of niet deelnemen aan dit fonds.
- Het vaststellen van de uitgangspunten is een eerste stap in het oprichten van een fonds. Dit betekent niet dat hiermee al een definitief besluit over het fonds genomen wordt. Het fonds heeft een looptijd van 20 jaar. In die periode kan er veel veranderen. Dit betekent dat een robuuste samenwerkingsconstructie nodig is waarin zaken als scopewijzigingen, meer- en minderkosten, planning, risico's, juridische samenwerkingsvorm en het beheren van dit fonds een plek moeten krijgen. Dit moet nader uitgewerkt worden.
4. *De resultaten van die verkenning in het vierde kwartaal 2026 aan de colleges voor te leggen.*
Naar verwachting zal een nieuw college hier een besluit over nemen.
5. *De gemeenteraad te informeren met bijgevoegde raadsinformatiebrief.*
De notitie (bijlage 1) die met de RIB wordt meegezonden geeft de raad aanvullende informatie en onderbouwing om bij de kadernota 2026 een afgewogen keuze te kunnen maken.

Kanttekeningen en alternatieven

Het niet tonen van commitment om ook financieel bij te dragen aan de bereikbaarheidsopgaven als regio.

Dit kan betekenen dat het Rijk en de Provincie terughoudend zijn in het maken van afspraken over de mobiliteitsaanpak. Gevolg hiervan kan zijn dat we onze ambities moeten bijstellen ten aanzien van woningbouw, economische groei en de gestelde doelen op het gebied van brede welvaart zoals kwaliteit leefomgeving, duurzaamheid, gezondheid, sociale inclusiviteit en economische vitaliteit.

De genoemde 10% cofinanciering is een percentage dat door provincie en Rijk elders in land ook wordt gehanteerd.

Individueel in plaats van gezamenlijk optrekken.

Dit biedt minder kansen om onze ambities te realiseren. Vanuit het Rijk en provincie wordt er op Noord-Holland Noord niveau gesproken en onderhandeld.

Per project afspraken maken over realisatie en cofinanciering.

Bij afspraken per project hoeft er aan de voorkant minder geregeld te worden, maar zijn er per project nadere (financiële) afspraken nodig in de vorm van een samenwerkingsovereenkomst.

Gebiedsoverstijgende infrastructuur wordt hiermee lastiger te realiseren, omdat ze moeilijker te koppelen zijn aan een lastendrager met het risico dat verkeersproblemen niet worden opgelost en/of woningbouw niet gerealiseerd kan worden. Specifiek voor de aanpak van N9 bestaat het risico dat Alkmaar als enige cofinancierende partij aan de lat zal staan.

Een investeringsfonds vraagt dat zaken aan de voorkant structureel geregeld worden, zodat er per project minder inspanning nodig is. Een aanvullend voordeel van een fonds is de garantstelling richting projectpartners.

Het fonds als multiplier voor de regio

De verwachting is dat het fonds een multiplier is voor de regio. Met een beperkte financiële bijdrage vanuit de regio verwachten we forse investeringen veilig te stellen. Als de verwachte cofinanciering vanuit het rijk en provincie uitblijven of minder zijn dan verwacht dan zijn er naast het fonds aanvullende financiën nodig om die investeringen alsnog te kunnen doen.

Financiële aspecten

In het fonds sparen de regiogemeenten gezamenlijk voor een regionale bijdrage van elf vastgestelde projecten uit de RIA. In onderstaande tabel zijn deze projecten opgenomen evenals de termijn waarbinnen de projecten naar verwachting worden uitgevoerd. Dit pakket is samengesteld op basis van de huidige inzichten, maar kan door nieuwe inzichten of ontwikkelingen wijzigen

De totale investering is op dit moment globaal geraamd van €717 miljoen (scope). Uitgaande van een regionale bijdrage van 10%, zou het fonds over de hele looptijd van 20 jaar een omvang hebben van maximaal €71,7 miljoen. Op basis van de verdeelsleutel 'woningbouw' betekent dit voor Alkmaar een inleg in het fonds van 29,5 miljoen. Het idee is om in eerste instantie gebruik te maken van budgetten die we in de begroting en MIP hebben opgenomen voor onderdelen uit de RIA. Of dit voldoende is om het fonds te vullen weten we nu nog niet. Bij de uitwerking brengen we daarom ook alle financiële aspecten in beeld, zodat de raad een finaal besluit kan nemen over het wel of niet deelnemen aan dit fonds.

Het geld is nodig op het moment dat projecten daadwerkelijk van start gaan en dat is voor de projecten nu nog niet aan de orde. Voor nu is de toezegging noodzakelijk dat de regio geld gaat sparen en nog gaat onderzoeken hoe dit te organiseren.

Gemeente	Woningbouw		
	Woningen	Percentage	Bijdrage fonds
<i>Uitgeest</i>	451	1,7%	€ 1.231.874
<i>Castricum</i>	1.449	5,5%	€ 3.957.840
<i>Heiloo</i>	1.831	7,0%	€ 5.001.246
<i>Bergen</i>	787	3,0%	€ 2.149.634
<i>Alkmaar</i>	10.774	41,0%	€ 29.428.411
<i>Dijk en Waard</i>	10.958	41,7%	€ 29.930.994
Totaal	26.250	100,0%	€ 71.700.000

Bovenregionale en bovengemeentelijke projecten RIA (bedragen x 1 mln.)	KT (tot 2030)	MLT (2030-2035)	LT (>2035)
Projecten, bovenregionaal			
N242 maatregelen auto middellange termijn			
Bolbrug en spoorbrug vervangen			
Station en stationsomgeving Heerhugowaard			
N9-ring Alkmaar: kruispunten, doorstroming, verkeersveiligheid			
Aansluiting A9 Heiloo			
Station en stationsomgeving Alkmaar			
Tunnel Helderseweg			
Spoorkruising Beverwijkerstraatweg			
Projecten, bovengemeentelijk			
Herprofilering N203			
Kwaliteitsimpuls regionale doorfietsroutes			
Drie P+R locaties ring Alkmaar			
TOTAAL	€ 8,83	€ 32,20	€ 30,67

Bedragen x € 1.000

Vervolg en communicatie

Na het vaststellen van de kadernota 2026 zullen de stakeholders provincie en Rijk actief geïnformeerd worden.

Na het vaststellen van de uitgangspunten starten de regiogemeenten de verkenning naar de (financiële) constructie en governance van het fonds. De resultaten worden in het vierde kwartaal 2026 aan de colleges voorgelegd.

Bijlagen

Bijlage 1. Notitie Uitgangspunten regionaal investeringsfonds Mobiliteit Regio Alkmaar (8 mei 2025)